

## Nyújtó-gyakorlatért — pálca büntetés Az első túrkevei tornászok

Egy aforizmat olvastam nemrégiben arról, hogy az öregedés első jele, ha így sóhajt fel valaki: „Ez a mai fiatalság!... Bezzeg a mi időnkben...”

Mivel manapság elég gyakran hallani ezt a méltatlankodva és elmarasztalóan hangoztatott mondatot, arra gondolhatnánk mi fiatalok: csak lehet benne valami, elromlottunk, s illő lesz a bűnbánat. Csupán az a bökkenő, hogy ezt a gyakran visszatérő sóhajt nem a mi szüléink mondták először, őket is így korholta az előttük járó nemzedék, azokat is a szüleik, s így tovább az idők kezdetéig.

Ezúton nem szükséges a túlon túl messzi időbe visszatekinteni, megállapodhatunk 1790-ben, hogy példát keresve felüssük a régi iratokat. Túrkeve tanácsának sok érdekes történeti adalékot rejtető jegyzőkönyvét hívom tanúnak. 1790. április 8-án kelt egyik bejegyzés bizony még a rest fantáziát is megmozgatja.

A nyiladozó tavasz napsütése a szabad levegőre csalta a hetyke kun legényeket. A hosszú téli tespedés után ficáncolva pezsgett a vérük, feszült az izmuk — erőpróbára vágytak. S új játékot eszeltek ki. A túrkevei főbíró így jelenti a nemes tanácsnak: *„... némellyek a' Gyep szélén Majd egy ölnyi oszlopokat fel ásván arra keresztül tett vendég oldalakon függve leg sebesebb keringéssel kezdték légyen életeket az utolsó veszedelemig kísértetni mór a' sokakon meg történt gyászos példákkal nem gondolván.”*

Hogy is mondja az írás? Gyorsan papírt elő, rajzoljunk! A két függőleges oszlopra keresztben odaerősített vendégoldal világosan mutat a torna modern változatában ismert nyújtóra. A falusi gyermekek manapság is felhasználják az élő fák alacsony keresztágait nyújtó helyett, de a túrkevei legények továbbfejlesztették ezt: megalkották a tornaszer őst. És ahhoz sem kell túl nagy jártasság a sportban, hogy azonnal megállapítsuk: a legnehezebb nyújtógyakorlatok egyikében virtuskodtak. Igazi erőpróba volt ez! Ma is — korszerűen felszerelt tornateremben — becsületére válik bárkinek. Hogy nyaka is tört egynek-egynek? Ki gondolt ilyesmivel, míg a maga nyaka nem keserülte?

Hanem az öregek másként vélekedtek. Bíró uraimék a tanácsi gyűlés napirendjére tűzték,

Írta: Szilágyi Miklós

2021. május 26. szerda, 08:58 - Módosítás: 2021. május 26. szerda, 09:02

---

hogy „*a buzgóságtalan, és enyelgő ifjúság nem gondolván az Anya Szent Egyháznak Istenes Törvényeivel ... egész eszét és minden kedvét a' tilalmas es leg veszedelmesebb játékoknak nemére fordította.*” És szigorúan el is jártak a kezdeményezők ellen. Két ilyen oszlopot találtak a kiküldött bakterek, s azok felemelőit, Bodó Balázst és ifj. Kondás Szilágyi Jánost 12 pálcaütésre büntették. Hanem a másik két kezdeményező, ifj. Plagymási Márton és Ducza Pál, a torna mellett a futásban is jeleskedett: sehol sem akadtak nyomukra, s ezért elhalasztották az illendő pálcázást. Ha a nyújtógyakorlatot becsülettel végrehajtották a legények, egy kis verés sem csökkenthette a virtust. Ki tudja hányszor hágták még át a tilalmat Túrkeve első tornászai? Ne keressük most, hogy igazuk volt-e az öregeknek, amikor hangsúlyosan megfeddették a „buzgóságtalan és enyelgő ifjúságot”. Bizonyára igazuk volt. No, de mi lenne a magyar tornasporttal, ha azóta mindig az öregek tanácsának bölcs megfontolása „engedélyezné” a gyakorlatokat?

*Megjelent a Múzeumi Levelek 7-8. számában, (Kaposvári Gyula szerk.), Szolnok, 1965.*

*A Damjanich János Múzeum Könyvtárának engedélyével.*